

Het nieuwe Pensioenakkoord lijkt ver weg, maar actie is vereist

Pensioenfondsen moeten twee belangrijke stappen zetten richting de implementatie van het nieuwe Pensioenakkoord: een strak proces inrichten en veranderingen in de beleggingsportefeuille overwegen. Dat zegt Jack Jonk, Directeur Vermogensbeheer bij Blue Sky Group. ‘Hoe korter het traject, hoe kleiner de impact en hoe lager de kosten.’

Door Harry Geels

Het nieuwe Pensioenakkoord is er inmiddels gekomen. Hebben jullie daarin een rol gehad?

‘Wij zijn altijd betrokken bij sectoroverleg, namens onszelf of namens onze klanten. In dit geval hebben we meegedaan in de werkstromen van het Ministerie van SZW en de Pensioenfederatie, waar het Pensioenakkoord werd uitgewerkt. Ook hebben we een bijdrage geleverd aan de internetconsultatie van de Pensioenfederatie. Verder hebben we onze opinie laten horen in de media en in podcasts. We hebben steeds diverse, voor ons belangrijke punten ingebracht.

Ik vind overigens dat de politiek een goede afweging heeft kunnen maken tussen alle deelbelangen. Er zijn tussen fondsen natuurlijk verschillen, die voor een groot deel met overtuigingen samenhangen. Deze kun je als een soort range met uitersten zien. Bijvoorbeeld van een individualistische tot collectieve insteek, of van een paternalistische instelling tot volledige keuzevrijheid. Sommige partijen zijn voor een revolutie, andere meer voor evolutie. Een mooi voorbeeld is de discussie over de solidariteitsreserve in de WVP+ variant bij ondernemingspensioenfondsen. Die zou er eerst alleen voor bedrijfstakpensioenfondsen zijn, maar zoals het er nu naar uitziet, komt er ook een oplossing voor risicodeling bij ondernemingspensioenfondsen, hetgeen wij toejuichen. Dit komt de solidariteit ten goede en dat vinden wij belangrijk.’

Hebben jullie intern ook al stappen gezet?

‘Ja, we hebben in een vroegtijdig stadium een projectorganisatie opgetuigd die op volle snelheid aan het voorbereiden is, niet afgeremd door het uitstel van de wetgeving. Hoe eerder voorbereid, hoe beter de keuzes te maken zijn. Proac-

tief in plaats van reactief. We sturen aan op een integrale aanpak van pensioenadministratie en beleggingen, omdat deze in het nieuwe stelsel nog dichter tegen elkaar aan komen te liggen. Ook treffen we voorbereidingen om straks optimaal met de deelnemers te kunnen communiceren. Het staat namelijk vast dat deelnemers steeds meer centraal komen te staan. Omdat het risico bij individuele deelnemers komt te liggen en zij in feite een claim hebben op een deel van de beleggingsportefeuille, wordt het van groot belang om hen hier direct inzicht in te bieden. Daarom wordt een naadloze koppeling van de beleggingsadministratie en pensioenadministratie belangrijk.

Het is, denken wij, van toegevoegde waarde als onderdelen van het vermogensbeheer en pensioenbeheer binnen een organisatie plaatsvinden, zonder te zeggen dat het voor alle deelonderdelen een ‘one stop shop’ moet zijn. Zo besteden wij de beleggingsportefeuilles volledig uit aan externe managers en wordt een belangrijk deel van onze beleggingsadministratie uitbesteed aan een externe partner. De klant kan indien gewenst het totaal door ons laten organiseren. Wij besteden onderdelen waar andere partijen meer schaal en expertise hebben over het algemeen dus uit aan partners en doen zelf de onderdelen waar we echt waarde kunnen toevoegen. Daarbij zit een belangrijk deel van onze toegevoegde waarde ook in het koppelen van de onderdelen en het beheersen van de gehele keten. Daardoor is de klant op een goede manier in control. Diverse vormen van dienstverlening voor het nieuwe pensioenstelsel zijn overigens niet nieuw voor ons. Zo hebben we ruime ervaring met mixfondsen voor salarissen boven de aftoppingsgrens, de netto-regelingen en om bij te sparen, een vierde pijler-product.’

Wat is de grootste verandering in het Pensioenakkoord en wat zijn daarvan de consequenties?

‘Als ik moet kiezen, dan is het belangrijkste dat iedere deelnemer zijn eigen pensioenpotje krijgt. Het nieuwe stelsel wordt individueler. De claim op een op voorhand vastgelegde pensioenafpraak komt te vervallen. Overigens voelt die claim in het huidige pensioenstelsel vrij zeker, maar dat is die in de praktijk natuurlijk niet. Als er niet voldoende middelen zijn, worden de pensioenaanspraken verlaagd. In het verlengde van het meer individueel maken van het stelsel worden de deelnemers centraal gesteld en moeten zij goed inzicht krijgen in hun portefeuilles, de daarbij behorende risico's en de behaalde rendementen. De veranderingen passen allemaal bij het huidige tijdsbeeld, waarin mensen niet meer hun hele leven bij één werkgever werken. Het mooie van het nieuwe stelsel is ook dat het collectieve beleggen in stand blijft, dus dat de deelnemer kan rekenen op een kostenefficiënte uitvoering van het portefeuillebeheer. De individuele aanspraak op een deel van het geheel wordt nu veel duidelijker en transparanter. Dat vind ik een goede ontwikkeling.’

Welke stappen kunnen de fondsen zetten?

‘Er zijn eigenlijk twee stappen: in het proces en in de beleggingsportefeuille. Wat betreft het proces is het belangrijk dat sociale partners met elkaar in gesprek gaan. Definieer goed de uitgangspunten. Welke keuzes moeten er worden gemaakt? Het gaat dan over heel veel zaken: verandersnelheid, kosten, uitlegbaarheid, mate van ontzorging, keuzevrijheid en eventuele aanpassing van de investment beliefs. Wat betreft het implementatietempo: als het niet nodig is de volledige overgangperiode te gebruiken, verkort dan de periode om de onzekerheid voor de deelnemers en de druk voor sociale partners en bestuur van kortere duur te laten zijn. Dit verlaagt ook de kosten.’

Gaan de beleggingsportefeuilles op korte termijn wijzigen?

‘Er zijn twee stromingen. Bij de eerste stroming is het bestaande stelsel leidend. Het

beleggingsbeleid wordt onaangetast gelaten, aangezien er eerder is bepaald dat dit passend is. Bij de tweede stroming wordt voortgelopen op het nieuwe stelsel, onder meer door het beschermen van de dekkingsgraad en aandacht voor illiquide beleggingen. Regeren is vooruitzien, dus in ieder geval is het van belang nu al goed na te denken over de toekomst. Of het verstandig is om nu al iets te doen, verschilt per fonds en hangt af van de gemaakte afwegingen. Belangrijk is hierbij hoeveel waarde wordt gehecht aan het veiligstellen van soepel invaren. Hier speelt de richtdekkingsgraad een centrale rol. Dit is de dekkingsgraad die benodigd is voor een verantwoorde, uitlegbare en evenwichtige overstap naar het nieuwe stelsel. Het fonds groeit, bij gebruik van het transitie-FTK, in de overbruggingsperiode naar een minimale dekkingsgraad. Die verschilt per fonds. Vooruitlopen op invaren, betekent in de meeste gevallen het zo veel mogelijk veiligstellen van de dekkingsgraad, om zo boven het vereiste niveau te zitten op het moment dat wordt ingevaren. Veiligstellen betekent meestal ook risicoreductie, bijvoorbeeld door het veranderen van de beleggingsmix of het afdekken van de portefeuille middels derivaten. Met futures of opties? Bij de laatste blijft de upside nog open. Maar afdekken doet ook iets met het rendement. Hoe korter de periode, hoe minder impact. Dus ook hier geldt: hoe sneller de overgang hoe beter.’

Hoe zien jullie de rol van illiquide beleggingen?

‘Het devies is ook hier om al vooruit te kijken. Infrastructuur past bijvoorbeeld goed in portefeuilles die bedoeld zijn voor de pensioenvoorziening, gezien de lange looptijd, stabiele kasstromen en lagere correlaties met de traditionele beleggingscategorieën als aandelen en obligaties. Door het vervallen van de FTK-restricties is hier straks meer ruimte voor. De richting hangt wel af van de keuze van sociale partners voor het NPC of de WVP+. Bij de WVP+, waarbij belegd wordt via lifecycles, zijn er meer uitdagingen voor illiquide beleggingen, maar deze zijn op te lossen, bijvoorbeeld middels een ijzeren voorraad.’ ■

Jack Jonk

Jack Jonk is sinds 2017 Directeur Vermogensbeheer bij Blue Sky Group. Als fiduciair partner van Nederlandse pensioenfondsen ondersteunt Blue Sky Group fondsbesturen bij het vaststellen van hun beleggingsbeleid en de uitvoering hiervan. Jonk begon zijn carrière in 1991 bij Achmea Global Investors en werkte hierna bij UBS en Delta Lloyd Asset Management. Hij heeft Bedrijfseconomie gestudeerd aan de Hogeschool voor Economische Studies en heeft een VBA-opleiding afgerond.